

آذربایجان دموکرات

Qaynaq: <http://www.navidazerbaijan.com>

PDFləşdirən: <http://www.kitablar.com>

: اشاره

استاد بهزاد بهزادی حقوقدان و فعال فرهنگی آذربایجان به سال 1306 در شهر آستارا دیده به دنیا گشود . وی به سال 1322 با احراز رتبه اول از دبیرستان حکیم نظامی آستارا فارغ التحصیل شد . در سال 1324 تحصیل در دانش سرای مقدماتی تهران را به پایان رساند . مهر 1324 وارد دانش سرای عالی تهران در رشته ریاضی شد ولی به دنبال شکل گیری حکومت ملی آذربایجان از تحصیل در دانش سرا انصراف داد و عازم تبریز شد . استاد بهزادی در مهر ماه سال 1325 جزو دانشجویان اولین دوره آموزشی دانشگاه آذربایجان بود که توسط حکومت ملی آذربایجان در تبریز تاسیس گشت . تحصیل استاد بهزادی در رشته ریاضیات و فیزیک دانشگاه آذربایجان با سقوط حکومت ملی آذربایجان ناتمام ماند و او به تهران مهاجرت کرد

آقای بهزادی به سال 1344 در رشته حقوق قضایی از دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد. استاد بهزادی تا کنون در موقعیتهای مختلف همچون آموزگار ، دبیر اتحادیه دانشجویان دانشگاه آذربایجان (1325) ، سردبیر روزنامه بشیر آینده (1330) سردبیر روزنامه آذربایجان (1330-1334) مدیرمسئول و سردبیر فصلنامه آذری ، مدیر عامل انبوهی عمومی ایران ، عضو موسس و عضو هیئت مدیر شرکت بیمه تهران و فعالیت کرده است و هم اکنون به عنوان وکیل پایه یک دادگستری در تهران فعالیت می کند

از آثار قلمی بهزادی اعم از تالیف و ترجمه می توان به سیمای معنوی ملت ما (1326) درباره جنبش دموکراتیک ملی (1331) دو نمایشنامه از میرزا ابراهیم اف (1369) فرهنگ آذربایجان - فارسی (1369) فارسجا درباره نگارش زبان آذربایجانی (1379) و ترجمه فارسی دده قورقود (1382) و فصلنامه آذری و گاهنامه انل دیلی و ادبیاتی اشاره کرد

مقاله حاضر نیز از جمله کتب منتشره ایشان میباشد که با عنوان «آذربایجان دموکرات» نگاهی به وقایع سالهای 1324 و 1325 آذربایجان ، در روزهای اخیر منتشر شده است

حکومت ملی آذربایجان و خدمات آن

مایلم قبل از بر شمردن فهرست و اقدامات حکومت ملی آذربایجان ، جمع بندی ای را که ابراهامیان در کتاب « ایران بین دو انقلاب » از اقدامات حکومت ملی آذربایجان کرده است ، از صفحه 45 آن کتاب نقل کنم حتی مخالفان فرقه هم به ناچار پذیرفتند که در عرض این یک سال خدمات و کارهایی بیشتر از دوران بیست « ساله رضا شاه انجام گرفته است

کارهای انجام گرفته از طرف حکومت ملی آذربایجان که بر اساس مفاد مرامنامه فرقه دموکرات آذربایجان

: ومصوبات کنگره و مجلس ملی آذربایجان انجام گرفته و در دو بخش به اختصار نام می بریم

. بخش اول : اقداماتی که برای نخستین بار در تاریخ ایران به وسیله حکومت ملی به مرحله اجرا درآمد

. بخش دوم : ستایر اقدامات و خدمات

: بخش اول

تفویض حق انتخاب کردن و انتخاب شدن به زنان در انتخابات مجلس ، انجمن های ایالتی و ولایتی ، -1

. انجمن های شهر و بخش و ده و با حقوق برابر با مردان

طبق موافقت نامه مورخ 23/3/25 بین حکومت ملی و دولت مرکزی ، دولت ضمن موافقت با این مصوبه حکومت ملی متعهد شد که لایحه ای مبتنی بر حقوق زنان برای انتخاب شدن و انتخاب کردن در سراسر ایران را به مجلس 15 تقدیم نماید

قوام السلطنه و شاه در این مورد نیز عهد شکنی کردند و آن را به فراموشی سپردند و حتا دکتر مصدق نیز در اصلاحیه قانون انتخابات ، زنان را از این حق بشري محروم کرد . دولت در اوایل دهه 1340 این حقوق زنان را تثبیت کرد

رسمیت تحصیل در تمام مقاطع تحصیلی به زبان آذربایجانی با این شرط که در سه کلاس اول ابتدایی تدریس - فقط به زبان آذربایجانی بوده و از آن به بعد زبان فارسی به عنوان زبان مشترک تدریس گردد

اقلیت های زبانی از جمله کردها ، ارمنی ها ، آسوری ها و ... که در آذربایجان مقیم هستند حق داشتند که در سه کلاس اول ابتدایی به زبان مادری تدریس کنند

در موافقت نامه مورخ 23/3/25 بین دولت و نمایندگان آذربایجان ، ضمن تایید اصل مورد توافق مقرر شد که تحصیل در پنج سال ابتدایی به زبان مادری باشد

در اجرای فرمان شماره 1 وزارت معارف آذربایجان به تاریخ 2/10/24 کمیسیون تالیف کتب درسی به زبان آذربایجانی تشکیل شد و در همان سال تحصیلی ، کتابها آماده و توزیع گردید

به موجب مصوبه مورخ 9/10/24 تاسیس دانشگاه ملی آذربایجان به مرحله اجرا در آمد -3

درباره دانشگاه ملی آذربایجان بعداً توضیح خواهم داد . در اینجا به ذکر این نکته اکتفا می کنم که تاسیس دانشگاه ملی آذربایجان انحصار دانشگاه تهران را در ایران شکست و لزوم و امکان تاسیس دانشگاه در سایر استانها و نقاط کشور را به اثبات رساند

به موجب تصویب نامه مورخ 16/10/24 حکومت ملی ، رسمیت زبان آذربایجانی را اعلام و به موقع اجرا -4 گذاشته شد . که به موجب آن علاوه بر تدریس در تمام مقاطع تحصیلی به زبان آذربایجانی ، کلیه مکاتبات اداری ، مذاکرات رسمی و رسیدگی ها در دادگاه و تابلوی مغازه باید به زبان آذربایجانی باشد

در موافقت نامه مورخ 23/3/25 موافقت شد که زبان های فارسی و آذربایجانی رسمیت داشته باشد

قانون تقسیم اراضی خالصه و املاک مصادره شده مالکینی که آذربایجان را ترک کرده و بر علیه حکومت ملی -5 توطئه چینی می کنند

در ضمن اعلام شده بود که در آینده با تقویت امکانات سرمایه ای بانک کشاورزی اراضی سایر مالکین با تراضی از طرف بانک خریداری و مجاناً بین دهقانان تقسیم خواهد شد

اراضی خالصه از زمان آغامحمد خان قاجار صورت برداری شد و آن اراضی خالصه که به فروش رفته بود نیز تقسیم شد . اراضی خالصه فروش رفته اگر درآمدي معادل بهای خریداری عاید خریدار نکرده بود مابه التفاوت آن از طرف دولت به خریدار پرداخت گردید

تقسیم اراضی به وسیله کمیسیونی از 5 نفر معتمدین هر ده و با حضور نماینده اداره کشاورزی بین دهقانان تقسیم شد و این تقسیم اراضی هر سال باید با توجه به اوضاع و احوال موجود تجدید می شد

در تقسیم اراضی ، خوش نشینان (کارگران زراعی) و دهقانانی که ده را ترک کرده بودند به شرط آنکه به ده برگردند و بهکار کشاورزی بپردازند ، مشارکت داشتند سهم می بردند

تقسیم اراضی به نسبت عائله مندی دهقانان انجام می گرفت . برای سهولت تقسیم بندي اراضی ، واحد اندازه گیری محلی ملاک عمل قرار گرفت

قبل از تقسیم اراضی در هر ده ، زمین های مورد نیاز خدمات عمومی از قبیل احداث مدرسه ، مریضخانه و غیره اختصاص می یافت و خانه های مسکونی هر يك از دهقانان متعلق به خودش بود

مراتع و قنوت و ..... با سرپرستی شورای ده برای استفاده دهقانان در مقابل پرداخت مبلغی که برای دایر نگهداشتن آنها مورد نیاز بود اختصاص داشت . دهقانان حق فروش زمین را نداشتند و اگر در اراضی سهم خود کشت نمی کردند ، زمین آنها پس گرفته می شد

به این ترتیب 3000 پارچه خالصه و 437 املاک مصادره ای در زمان کوتاهی به طور عادلانه بین يك میلیون نفر تقسیم شد

دولت در موافقت نامه مورخ 23/3/25 با تقسیم اراضی خالصه موافقت نمود و متعهد شد که قانون تقسیم اراضی خالصه در سراسر ایران را به دوره 15 مجلس شورا پیشنهاد نماید

تقسیم اراضی در ایران تحت فشار کندي رئیس جمهور آمریکا در تاریخ 6/11/1341 جزء برنامه «انقلاب سفید شاه!» اعلام شد . تقسیم اراضی که اراضی مرغوب و آبی را به اربابان و خانواده آنها اختصاص داد . خوش

نشینان از مشارکت در تقسیم اراضی محروم شدند. از دهقانان صاحب نسق نیز پشتیبانی مالی برای کاشت، داشت و برداشت نشد و بهای اراضی نیز از دهقانان وصول شد. ... آن چنان نا بسامانی در دهات به وجود آمد که دهقانان به شهرها هجوم آوردند و در گروه نیمه بیکاران و بیکاران بحران آفرینند و تولیدات کشاورزی ... کاهش فاحشی یافت

تعدیل روابط مالک و زارع بر حسب قانون خاص و با توافق و ترازی مالک و زارع و نظارت اداره کشاورزی -6 با موفقیت انجام گرفت و با تغییراتی در سهم هر یک از عوامل کشت و اختصاص بذر، کاه و گاو به دهقانان و با توجه به سهم آب در کشت آبی و دیم و 20 درصد از کل محصول برای برداشت محصول به زارعان، سهم زارعان به بیش از 80 درصد افزایش یافت

مالک مکلف شد که وام بدون بهره برای تهیه وسایل کشت در اختیار زارع قرار دهد و در سر خرمن وام را وصول کند ولی اگر بنا به دلیل موجهی بنا به تشخیص شورای ده، زارع قادر به بازپرداخت وام نباشد مدت آن تمدید می شود و به هر حال دولت ضامن بازپرداخت وام به مالک است و اگر بنا به تشخیص شورای ده مالک توانایی پرداخت وام نداشته باشد دولت اعتبار لازم را به کشاورز خواهد کرد
کاه حاصل متعلق به زارع است و حمل سهم مالک از خرمن به انبار مالک به عهده خودش است
کلیه بدعت ها و رسومات و عوارض تحمیلی به دهقانان لغو گردید

در قانون تقسیم اراضی و تعدیل روابط مالک و زارع مراجع خاصی برای حل اختلاف حاصله پیش بینی شده بود. به علاوه مالک و یا زارع می توانستند حتی به عالیترین مراجع دادگستری شکایت کنند
دولت قوام السلطنه در سال 25 و دولت مصدق در سال 1331 مقرر داشتند که از کل محصول 15 درصد به دهقانان اختصاص یافته و بقیه طبق عرف رایج تقسیم می شود. ولی هر دو تصویب نامه بلا اجرا ماند و مالکین و زاندارها از اجرای آن جلوگیری کردند

تشکیل کنگره دهقانی در 25/1/25 در تبریز با حضور 600 نماینده که در این کنگره راه کارهای اجرایی -7 قوانین تقسیم اراضی و تعدیل روابط مالک و زارع مورد بحث و تصمیم گیری قرار گرفت و در اجرای درست و سریع مصوبات نقش مهمی داشت

تصویب و اجرای قانون کار و بیمه کارگران. ضمن حفظ حقوق کارگران و ایجاد انضباط در محیط کارموجبات -8 افزایش تولید را فراهم ساخت. این قانون 8 ساعت کار روزانه، تعطیلی جمعه و ایام تعطیل رسمی با دریافت مزد، مرخصی سالیانه، دو دست لباس کار در سال، اجازه تشکیل اتحادیه کارگران و دخالت اتحادیه در تنظیم روابط و قرارداد کار بین کارگر و کارفرما، تعیین حداقل مزد در هر کارگاه و کارخانه و میزان اضافه کار و مزد اضافی متعلقه، اضافه کار شبانه، ممنوعیت کار افراد کمتر از 13 سال و محدودیت ساعت کار جوانان بین 13 تا 16 سال به 4 ساعت در روز آن هم برای کارآموزی در مقابل دریافت مزد، نحوه پرداخت مزد و تأیید حق تقدم مزد کارگر و ... تشکیل شورای حل اختلاف، برابری مزد زنان با مردان، ممنوعیت اشتغال زنان به کارهای سنگین، استراحت زنان باردار شش هفته قبل از زایمان و شش هفته بعد از زایمان با دریافت مزد، استراحت زنان در موقع کار هر سه ساعت نیم ساعت برای شیر دادن به کودک خود. ... تشکیل شرکتهای تعاونی و غیره

در این قانون حق اعتصاب برای کارگران، تعطیلی روز اول ماه مه روز جهانی کارگر به رسمیت شناخته شد. برای نخستین بار کنگره کارگران آذربایجان در تاریخ 2/3/25 در تبریز تشکیل یافت و راه کارهای اجرایی قانون کار و بیمه کارگران را مورد بررسی قرار داد و ضمن تأمین رفاه کارگران تأثیر مهمی در افزایش تولید داشت
لوله کشی آب شهرها به ویژه شهر تبریز یکی از برنامه های بود که در اعلامیه 12 ماده مورخ 12 شهریور -9 1324 فرقه دموکرات آذربایجان قرار داشت و در برنامه حکومت ملی نیز اجرای آن تأیید شد
پس از تشکیل حکومت ملی و انجمن شهر تبریز در تاریخ 2/2/25 مرحله اجرایی آغاز شد. نقشه برداری و مطالعه برای منابع تأمین آب و تهیه مصالح به سرعت ادامه یافت و در تاریخ 19/7/25 احداث مخزن اصلی در باغ پیکریه تبریز آغاز شد. لوله کشی آب شهر خوی نیز در سال 1325 شروع شد
دولت مرکزی در سال 1326 سازمان آب تهران را تأسیس کرد. مقدمات کار چند سال طول کشید و سال ها بعد آب لوله کشی به تدریج در دسترس اهالی تهران قرار گرفت

متشکل ساختن گروه «عاشق»ها، نوازندگان و خوانندگان سنتی آذربایجان در جنب ارکستر ملی به -10 سرپرستی شاعر و نوازنده توانا، عاشق حسین جوان به منظور آموزش، تشویق و حمایت از این هنرمندان که پیاسداران واقعی هنر موسیقی قومی آذربایجان هستند

به منظور تجلیل از قهرمانان ملی آذربایجان از آن جمله ستارخان سردار ملی، باقرخان سالار ملی ، -11
ثقه الاسلام ، خیابانی و ... نامگذاری خیابانها و میدین و پارکها به نام این قهرمانان و نصب مجسمه و تندیس
. آنها در پارکها به نحوی که چهره شهر تغییر یافت
در تاریخ 27/2/25 مجسمه ستارخان در باغ گلستان طی مراسمی با شکوهی نصب گردید و پیشه‌وری ضمن نطق
مفصلی اعلام داشت که تجلیل از قهرمانان ملی آذربایجان وظیفه مقدس ماست و اظهار داشت ملتی که از
قهرمانان خود تجلیل نکند نمی‌تواند قهرمان پرورش دهد
... ادامه دارد